

Budsjettføring Statsbudsjettet 2019 – Kommunal- og forvaltningskomiteen

Først vil vi takke for anledningen til delta på denne høringen. Det oppleves særlig viktig i år, da forslaget til statsbudsjettet 2019 har et stort hull - nemlig Arkiv!

Mitt navn er Anja Jergel Vestvold, jeg er styremedlem i Norsk arkivråd. Med meg har jeg Liv Heidi Siljebråten.

Norsk Arkivråd er Norges største arkivfaglige interesseorganisasjon. Vi har ca. 1200 medlemmer fra alle deler av landet, som representerer alle typer bedrifter fra både fra offentlig og privat sektor.

Når arkiv dannes i dag skjer det med utgangspunktet i virksomhetens **eget** behov for å dokumentere sin gjøren og laden. Det handler om å drive virksomheten, om god forretningsskikk, god forvaltningsskikk. Det handler om tjenesteproduksjon og effektiv deling og gjenbruk av pålitelig informasjon. Og ikke minst om etterlevelse av lover og regler; og om åpenhet.

Digitalisering er en vinner i budsjettet. Offentlig forvaltning skal forenkle, fornye og forbedre og det med digitalisering. Regjeringen skal ha ros for forslaget om 1,7 milliarder kroner til IKT- og digitaliseringstiltak. I stortingsdebatten om arkivdanning forrige tirsdag ble det spurt om arkiv var en del av digitaliseringsmidlene. Ministeren svarte ikke på dette. Budsjettforslaget gir heller ikke inntrykk av en slik forståelse. Derfor vil vi understreke for komiteen behovet for at digitaliseringen av Norge inkluderer arkiv og dokumentasjon.

Det er særlig 3 grunner til dette.

For det første: Vi står i fare for å bli en dement stat, en stat som ikke har tilstrekkelig med arkiv for å gi et godt bilde hverken av samfunnet vårt eller til å dekke enkeltmenneskers behov for å kunne vite og dokumentere hva som har skjedd dem. Det siste illustrert blant annet i sakene om mobbeofre som ikke finner noe i skolens arkiv som bekrefter deres historier. Det blir resultatet i digitale løsninger uten funksjonalitet for bevaring og tilgang over tid.

For det andre er tilgang til arkiv grunnlaget for rettsstaten og demokratiet. Det skal være mulig for innbyggerne og pressen å se hva offentlig forvaltning foretar seg.

Det er grunnlaget for vårt samfunn og en opplyst debatt. Åpenhet og gjennomsiktighet bidrar til den tilliten samfunnet vårt er bygget på. Arkivene skal inneholde pålitelig og tilgjengelig informasjon om hvem som snakker med hverandre, hvem som møter ministre og folkevalgte og hva som var grunnlaget og prosessene fram mot vedtak og gjennomført politikk.

Den tredje grunnen er at måten og verktøyene forvaltningen er pålagt å bruke for å dokumentere og arkivere ikke passer til arbeidshverdagen. Digitale løsninger uten innebygd sikring av arkiv gjør at en stadig mindre av dokumentasjonen faktisk sikres som arkiv. Dette utgjør risiko for at kildene til dagens myndighetsutøvelse, inngripen ovenfor svake grupper, eller strategiske eller politiske beslutninger, vil være mangelfulle og utilgjengelige. Altfor mye av dokumentasjonen som skapes i dag forblir utenfor virksomhetenes kontroll og utenfor lovpålagte systemer - i ansattes e-postbokser, i samhandlingsløsninger og lignende. Vi trenger nye metoder og verktøy for å sikre digital dokumentasjon som en del av arbeidsprosessene.

Så hva ønsker vi oss?

NA ønsker at det blir tydelig at midler til digitalisering stiller krav om løsninger som inkluderer sikrer pålitelige digital dokumentasjon og arkivering **over tid**.

Dokumentasjonsforvaltningens viktighet må styrkes i stat, kommune og fylkeskommune. Særlig kommuner og fylkeskommuner må tilføres ressurser til å ta arkiv med i arbeidet med digitalisering og reformer.

Det arkivfaglige arbeidet under SKATE (styring og koordinering av tjenester i e-forvaltning) må styrkes. Arkivverket må settes i stand til å videreføre utviklingstiltak i samarbeid med hele forvaltningen og næringslivet for å sikre digital dokumentasjon.

Arkivverket må også få midler til å utvikle løsningen som gir tilgang til avleverte digitalt skapte arkiv, i tråd med sitt samfunnsoppdrag.

Vi har forventninger til at utredningene som kommer både fra Arkivlovutvalget og Forvaltningslovutvalget neste år følges opp med tiltak. Det betyr at Arkivverket og Difi med flere må ha rom for dette i sine budsjetter.

Slik budsjettet ser ut nå går ikke dette regnestykket opp! Regjeringen er opptatt av effektivisering og eForvaltning. Den er opptatt av god og effektiv oppgaveløsning, og den beste og mest brukervennlige dialogen med innbyggerne.

Da er det faktisk en forutsetning at dokumentasjonen som skapes underveis i all offentlig tjenesteproduksjon er **sikret, gjort tilgjengelig og gjenfinnbar**, og at den er autentisk og beholder sin bevisverdi over tid.

Det kalles arkiv - og må inn som en del av digitaliseringen. **NÅ!**

Takk for oppmerksomheten!